

March 28, 1958
**Code Message No. 3794 from Ambassador
Pietkiewicz in Helsinki to Ogrodzinski and Birecki**

Citation:

"Code Message No. 3794 from Ambassador Pietkiewicz in Helsinki to Ogrodzinski and Birecki", March 28, 1958, Wilson Center Digital Archive, Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958 (Warszawa: Polski Instytut Spraw
Mie

dzynarodowych, 2011), Document #107, pp.242-243. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/208992>

Summary:

Ambassador Pietkiewicz writes to Ogrodzinski and Birecki to inform them about the stance of Scandinavian countries towards the Rapacki Plan. Representatives from Sweden, Norway, and Finland expressed support and were interested in more information or further discussion on the matter.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

107

28 marca

ad 5. (Akcja charytatywna Episkopatu Katolickiego w Stanach Zjednoczonych):

Na warunkach sugerowanych przez Synowiaka pomocy tej przyjąć nie można. Gdyby zaszła konieczność, sprawę pomocy poruszy się drogą dyplomatyczną z rządem USA, na który Synowiak się ciągle powołuje.

/-/ WINIEWICZ

AMSZ, z. 9, w. 71, t. 876

107

*28 marca, szyfrogram ambasadora w Helsinkach:
stanowisko państw skandynawskich wobec planu Rapackiego*

Ściśle tajne!

Szyfrogram Nr 3794
z HELSINEK, nadany 28.3.58 12.30

OGRODZIŃSKI – BIRECKI

Nasz informator donosi, iż podczas konferencji ministrów spraw zagranicznych w Sztokholmie⁴⁶ stanowisko poszczególnych przedstawicieli w sprawie planu Rapackiego było następujące:

Z inicjatywą omówienia planu Rapackiego wystąpił Unden, który uważał, że propozycje polskie – pomimo że w obecnej formie są jeszcze nie do przyjęcia – mogą stanowić podstawę do rozpoczęcia rozmów. Norwegia poparła wniosek, ale pragnęła otrzymać dodatkowe wyjaśnienia i domagała się, aby nie nawiązywać w komunikacie końcowym do planu Rapackiego, gdyż mogłoby to wywołać zdenerwowanie na Zachodzie i interwencję ze strony Waszyngtonu i Londynu. W końcu przedstawiciele Norwegii zgodzili się z argumentacją Undena, który poparty przez fińskiego ministra wskazał, iż konferencja nie przewiduje żadnych konkretnych działań ze strony państw

⁴⁶ Chodzi o konferencję Rady Północnej z udziałem ministrów spraw zagranicznych oraz handlu i gospodarki, która odbyła się w Sztokholmie 18–19 marca; zob. dok. nr 167.

skandynawskich, a wyraża jedynie nastroje krajów europejskich, co może mieć jakiś wpływ na stanowisko USA. Wobec takiego stanowiska krajów skandynawskich Finlandia znalazła się w wygodnym położeniu. Minister Hynninen poparł propozycje i wyraził zadowolenie wobec ich zgodności z „polityką neutralności” i „linią Paasikivi”. Jest to ważne, gdyż w okresie ostatnim ZSRR spogląda nieprzychylnym okiem na zachodzące w Finlandii zjawiska (depesza moja Nr 57).

Na skutek uprzedniej decyzji prezydenta i rządu Finlandia nie uczestniczyła w omówieniu zagadnień „wolnej strefy wymiany”, pomimo iż przemysłowcy i premier Van Fieandt dążyli do tego. Największym przeciwnikiem uczestniczenia był prezydent, który motywując stanowisko swoje brakiem decyzji odpowiednich organów liczył się w rzeczywistości z ewentualnym niezadowoleniem ZSRR.

Wizyta Chruszczowa i Bułganina w Skandynawii była omawiana jedynie na prywatnym spotkaniu, przy czym zainteresowani ministrowie doszli do wniosku, iż sprawa ta może stać się aktualna dopiero po wyjaśnieniu zagadnienia konferencji na najwyższym szczeblu. Unden dał do zrozumienia, że on nie miał nic przeciwko temu, by już teraz zaprosić przywódców radzieckich. Biorąc jednak pod uwagę szwedzką opinię publiczną sprawa ta powinna być odroczone.

Hammarskjoeld w podróży do Moskwy zatrzymał się w Finlandii. W rozmowie z Kekkonenem wyraził pogląd, że do końca roku powinno się odbyć spotkanie na najwyższym szczeblu.

/-/ PIETKIEWICZ

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 801

107

March 28, code message of the ambassador in Helsinki:
the position of the Scandinavian states regarding the Rapacki Plan

□□□□□□□□□□ Top Secret! □

Code message No 3794
from HELSINKI, transmitted March 28, 1958, 12.30 hrs

OGRODZIŃSKI - BIRECKI

Our informer reports that at the conference of foreign minister in Stockholm, ⁴[\[1\]](#)⁶ the position of the individual representatives on the Rapacki Plan was as follows:

The initiative to discuss the Rapacki Plan came from Uden, who believed that the Polish proposals, although unacceptable in their current form, could be the springboard for talks. Norway supported the motion, but asked for additional information and demanded that no reference to the Rapacki Plan be made in the final communiqué, because that could irritate and bring to intervention of Washington and London. Eventually, the Norwegian representatives agreed with Uden's argument, who, supported by the Finnish minister, pointed out that the conference does not specify any concrete action on the part of the Scandinavian states, but merely expresses the sentiment of European countries, which could have some influence on the US position. In view of such a position of the Scandinavian countries, Finland found itself in a comfortable situation. Minister Hynninen supported the proposals and expressed contentment with their conformity with the 'policy of neutrality' and the 'Paasikivi line'. That is important because recently the USSR frowns on the development in Finland (my dispatch No 57).

As a result of a previous decision of the president and the government, Finland did not take part in the discussion of the issues of the 'free exchange zone', although the industrialists and prime minister Van Fieandt tried to achieve this. The biggest opponent of participation was the president, who justified his position by referring to the failure by relevant organs to make a decision, he was in fact expecting possible dissatisfaction on the part of the USSR.

Khrushchev and Bulganin's visit in Scandinavia was discussed only at the first meeting, whereas the interested ministers concluded that the matter might gain relevance only after clarification of the question of the top-level conference. Uden gave to understand that he would have nothing against inviting the Soviet leaders even now. But taking into consideration the Swedish public opinion, the matter should be postponed.

Traveling to Moscow Hammarskjöld made a stop-over in Finland. When he spoke with Kekkonen he expressed the view that a top-level meeting should take place by the end of the year. □

□□□□□□□□□□/-/ PIETKIEWICZ

AMSZ, ZD 6/77. w. 58, t. 801

46 □ The reference is to a Northern Council conference, with foreign ministers and ministers of trade and economy participating, held in Stockholm on March 18-10: see doc. no 167.